

Archivo de origen: Las Selvas_Huazuntlán [Veracruz]_Multiling

Video: < Ponencia (4) Popoluca_1>, < Ponencia (4) Popoluca_2>

Audio (de origen): Ponencia (4) Popoluca_1

Mesa de trabajo: Fundación de Comunidades *Woñ'jon*.

Autores: Jorge Cayetano Rodríguez, Rodolfo Gutiérrez Rodríguez, Mónica Cervantes García, Lucrecia Ramírez Martínez.

Fecha: noviembre 09, 2016.

Lugar: Universidad Veracruzana Intercultural, sede Las Selvas (Mecayapan, Veracruz, México).

Lengua: popoluca de Mazumiapan, Sotepapan, Veracruz.

Facilitador: Fabio Pettirino

Compiladora: Karla Janiré Avilés González

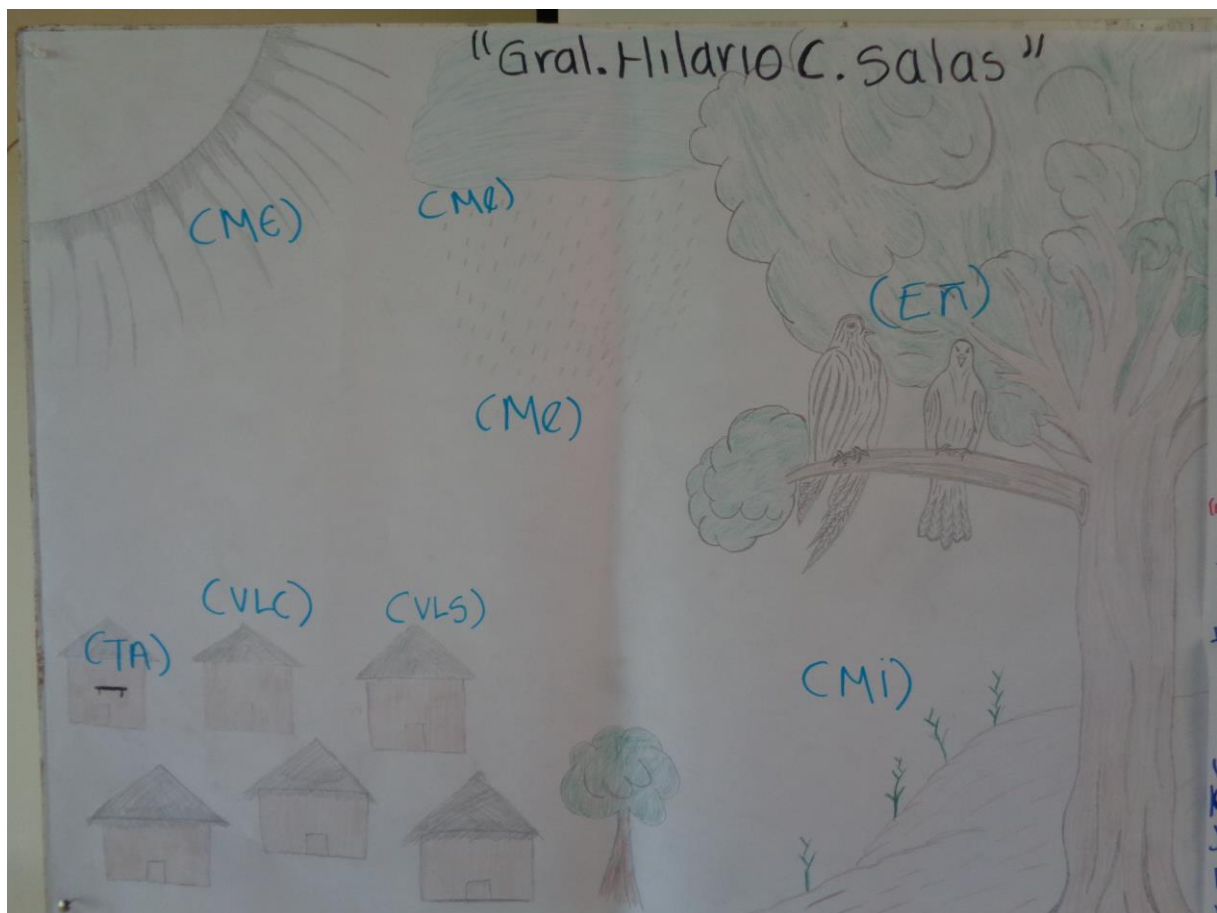

Fig. 1 Ilustración *Woñ'jon*.

Módulo textual: *Woñ'jon*.

Woñ'jon

Winiik jaama tum tik, jutyim si tan ixspikpa General Hilario C. Salas, ity'yaj idyik tum pisi i tum yoomo kunj tukuteen i manik, je'm pik maa shutu in'ity tukuten amtyij, jem pik kukmi mostatukuten amtyij i jempik ma'mij in'ity maknawisten amtyij **(FR)**.

Tum kutsua je'm yoomo nim i maniktam iga'pa jooymi nikyakpa yojshaji **(FT)** i kaamjom **(MI)** i inkimaay iga i wadyin kuenta i jaayuk jempik ma' shutu isi yuap itsosyayik pa'asun inimijniwi'p i jaatu i camo'on **(MI)** i yoommanik, i nimay iga in'itynam wik'kuy kuando je setyayik kuando je nukyajiin numaj wikyajpo i jejaypa, jem tungak jaama je'm joomo i iwidyaya tsugumyay jem kukeja pa' nikyajpa yojshaji i kuando je nikyaj jem i maniktam mon mi i chi'yaj, okmityim je' tsukumyajumtyim pa'i watyajpa i wik'kuy i okmityim mo'j michiyaj kon i jaayuk, kukmi ja'ama i nimay i yoomtiwi iga je yuaneum i jesik je'm wooñi i nimay i tyiwi iga' ik nuukiñ jukta pa'i xosyaypa nasipasun i jesik jem wooñi nik i pik jem nas pasun i jestk jem wooñi i jiyaypa ikwakpa ki juten paasun i po'oba.

Jem tsixi dya i am juchis i jaayuk ik kichiy je'm naspasun i jesik i po'oba i jagay i koobak i jesik i am kaneum i jaayuk, di je'm moj anmeji **(VLS)** **(VLC)** nuk i jaayuk ikwaak tyi nasne i okmityim iam jaayan nipik i je'm tsixi kaneum i dya'm koobag'iy, kutin' ne nasi' yuku i jesik ik wistik kinyaj i dya'm i kutiyiy' yajpa tyi i wiyajpa okmatyim i kuisitkyim nimyaj ki i tyintin'jakyajpa i luego past'ayajpa i cuando yaj'jum i watyaj jempick i pinyajum jem nas paasun i maj i cheeyaj i mu' i xos'yajum **(TA)** i kuando setyajum i jatun akwaktá jem wooñi siga wayneu'm i watneum wickuy i je nimpa ki dya puki i kuja'may okmatyim nim jem i jaatun ki i pickpa paasun i toobaytyain jem i toomo nik i tyobay i kuando si i jukunkim jemum i am jem ki di i manik okma

jem yoomo dya tyi nım, numaj nımıy'yajta jem tsıxtam ki nıkn i mechyaj tan cubetaj de ni (**Eñ**) i jem yoomo iñ wejaj i wıdyaya i iñmadyan de tyi nāsne, okmatyim mi i nımaytya nıka im pats'ay (**VL**) tan manık en tum kuyuj'jom i jeam i wat i wıdyaya, jem kukej'jam tsuk'yusyajtá jem tsıxtam i nımay'yajta ki i pıkyaj' jıñ' uxän kuy'jam i ipıkyajtyim i okmıtyim nukyaj'jom jem kuyuj'jom nımıy'yajta (**Eñ**) yım än jooktam ahorita a miñpa dya tänka'ap i pus nık jem i jaatüm, jem tsıxtam jemum kooñanjakyaj i kumu tsuyiam jem wooñi yua'neum i nımaj i tyıwı, jem tan jaatün juchisty miñpa ta mets si tsu'uyiamn i dya ta nai juty ta tsıypa i moj än wejiyaj i nityi dya tam matönpa numaj anwej'yajpa jon'yaj, nımpa jem i tyıwı nıka tän kuam jem tün jutyim tan yın'ne kuy'jam i tän wat'daban kasuj wı miñpa tuj agui än ukxpichaneum. Tsukumyaj i witymi i nıkyaj okmıtyim i amyaj ki moj'jüm miñi tuj (**ME**) i togoyum jem kuyjam, jempik i yın'niyaj okmıtyim tuñikasetyaj i puj jesık pıchım okmatyim kimyaj'jum en tum kuy'ankoobak jemu ik nas'yaj jaama i chuá hasta ki nuk mosnawısten i cuando jem i yoomo i nımaj ki nıguiñ i ampuday juty i ñıyaj jem tsıxi, nıkyim jem pıxiñ i okmatyim nuk jem kuyuj'jom, ni tyı dyai i okmatyim änkimpa, jem'un ity wısten jon kuy'ankoobık anwejpa i sht'yaj pımi i okma jem pıkiñ añyak i moj weaji (**VLS, VLC**).

Wōñ'jon

Witnik Jaama tum tik, Jutyim si tan ixspikpa General
Hilario C. Salas, ity'yal idytik tum pisti i tum yoomo kunj
tukuteen i manik, Jempik maa shutu Inittiy tukuten
amtyt), Jempik kukmit mostatukuten amtyt) i Jempik
ma'mij Inittiy maknawisten amtyt). (FR).

tum kutsua Jem yoomo ntm i maniktam Iga'pa
Jooyit nikyakpa yojshaji i kaamjom i inkimaay Iga i
wadyin kuenta i Jaayuk Jempik ma shutu Isi yuap
itsosyayytik Pa'asun Inimijntwtp i Jaatu i Camo'on
(mi) yoommanik, i ntmoy Iga inittynam wik'kuy kuando
je setyoyytik kuando je nukjoylin numaj wtkyajpa
i Jeyajpa, Jem tongak Jaama Jem Joomo i iwidyaya
tsugumyaj Jem kukeja pa' nikyajpa yojshaji i
Kuando je nikyaj Jem i maniktam mon mi
i chityaj, Okmityim Je tsukumyajumtyim pa'i
watyajpa i wik'kuy i Okmityim mo'j mtchiyaj
Kon i Jaayuk, Kukmit Jaama i ntmay i yoomtiwi Iga'
Je yuaneum i Jestk Jem wooñi i ntmay i tytwi
Iga' ik nuukin Jukta pa'i xosyaypa nastpasun i Jestk
Jem wooñi nitk i pik Jem nas pasun i Jestk Jem
wooñi i Jiyajpa ikwakpa ki Juten paasun i
Pooba.

Jem tsixi dya i am Juchis i Jaayuk ik
Ktchyty Jem naspasun i Jestk i po'oba i Jagay
i koobak i Jestk iam kaneum i Jaayuk, di Jem
moj anmej (VLS) (VLC) nuk i Jaayuk ikwoor tyi nasne
i Okmityim iam Jaayan nipik i Jem tsixi kaneum

Fig. 2 Texto Wōñ'jon.

i dya'm koobag'ty, kuttn'ne nast'yuku + Jesi
ik wistik kinyaj i dyam i kutiyiy'yajpa tyi i wat
yajpa okmatyim i kütstiktyim Nimyaj ki i tyintir
Jakyajpa i luego post'ayajpa i cuando yaj'jum i wat
Jempick i pinyajum jem nās paosun i maj i cheeyaj i
mú i xos'yajum (TA) i cuando setyajum i jatún akwat
tá jem woóni sigo wayneum i lwatneum wickuy i je
Nimpo ki dya púki i kujamay okmatyim ntm jem i jaatún
ki i pickpa paosun i toobaytyain jem i Toomo nik i
tyobay i cuando st i jukunkim jemum i om jem ki di
i manik okma jem yoomo dya tyi ntm, nomaj nimty
yajta jem tsixtam ki ntkin i mechyoj tan cubeta
de nt (en) i jem yoomo in wejay i
widyaya i inmadyan de tyi nāsne, okmatyim
mi i ntmaytya ntkpa im Patsay (VL) tan manik
entum kuyuj'jom i jem i wat i widyaya, jem kukej'jom
tsuk'yusyajta jem tsixtam i ntmay'yajta ki i ptkyaj'jin
uxan kuy'jam i ipikyajtyim i okmityim nukyaj'jom jem
kuyuj'jom ntmty'yajta (en) ytm an Jooktam ahovik
a miñpa dya a tñkkaap i pus nik jem i jaatún i jem
tsixtam jemum koonanjakyaj i kumu tsuyiam jem
i woóni yuaneum i ntmaj i tytwi, jem tan jaatún
i Juchisty i miñpa ta mets si tsuuyiam i dya ta na i
Juty ta tsy'pa i mojan wejay i nityi dya tam
matónpa numaj anwe'yajpa Jon'yaj, ntm pa jem
ay i tytwi ntkpa tan kuam jem tün Jutyim tan
'm yinne kuy'jam i tan watdaban Kasuj wí miñpa
osne tuj agui an ukpichaneum, tsukumyaj i witymi
eum ntkyay okmityim i amyaj ki mojjum miri tuj (ME)

Fig. 2 Texto Woñ'jon (continuación).

I togoyum jem kuyjam, Jempik i yin'niyaj
okmatyim tonikasetyaj i pu' jesik pichim
okmatyim kimyaj'jom en tom kuy'ankoo'bak jem
ik nas'yaj jaama i chua hasta ki nuk mosnawisten
i cuando jem i yoomo i nima'ay ki nigui'n i ampuday
jut'ay i i'niyaj jem tsixi, nikt'ym jem p'ixi'n i
okmatyim nuk jem kuy'aj'jom, ni tyi'dyai i
okmatyim ankimpa, jemun it'ay wisten jon kuy'an-
koo'bak anwe'pa i sht'yaj p'im'i i okma jem p'ixi'n
a'nyak i mo'j we'ejl (VLS, VLC).

Fig. 3 Texto *Woñ'jon* (continuación y fin).